

## A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

*Bfv.II.566/2009/5.szám*

### A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

*A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2009. év december hó 3. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő*

*v é g z é s t :*

*A közérdekű üzem működésének megzavarása büntette miatt az I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű és a IV. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2.B.80.016/2007/33. számú ítéletét és a Fővárosi Bíróság 27.Bf.9094/2008/4. számú végzését hatályában fenntartja.*

*A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.*

*I n d o k o l á s*

*I/A.*

*A Pesti Központi Kerületi Bíróság 2008. év június hó 16. napján kihirdetett 2.B.8016/2007/33. számú ítéletében az I. rendű és a IV. rendű terheltek bűnösségét társtettesként elkövetett közérdekű üzem működése megzavarása büntettének kísérletében (Btk. 260. § (1) bekezdése és Btk. 16. §) állapította meg és*

ezért mindkét terheltet 30 napi közérdekű munka büntetésre ítélte, mely büntetést fizikai munkakörben kell elvégezni.

Az ítéletben rögzített tényállás szerint az I. rendű, a IV. rendű, továbbá a felülvizsgálattal nem érintett II. rendű, III. rendű, V. rendű és VI. rendű terheltek hat személygépkocsival a két városrészt összekötő híd közúti forgalmát elzárták. A terheltek gépkocsijaikkal a híd 3x3 sávós közútján oly módon helyezkedtek el, hogy minden sávban egy-egy gépkocsi állt le. A gépkocsikat lezárták és a helyszíntől eltávolodtak. Szándékuk politikai célok elérésére irányult, de tudatában voltak annak is, hogy a fő közlekedési útvonalnak számító híd ilyen módon történő lezárásával közlekedési káosz idézhető elő. Nemcsak a magánszemélyek által vezetett gépjárművek forgalmát korlátozzák, hanem a közérdekű üzemként működő közlekedési vállalat utasokat szállító autóbuszainak közlekedését is megakadályozzák.

A terheltek a kb. 8 óra 30 perc után helyszínre érkező rendőrök felszólítása ellenére sem szüntették meg a forgalmi akadályt. 9 óra után a hídon már tömeg gyűlt össze. A helyszínre érkezett a rendőrkapitányság egyik vezetője, majd a rendőr-főkapitány, végül a főpolgármester. A rendőrség intézkedése nyomán a forgalmi akadályt képező gépkocsik elszállítására csupán 11 óra után került sor, ennek eredményeként a hídon a forgalom kb. 12 órakor indult el ismét.

A terheltek magatartásának következtében kialakult rendkívüli forgalmi helyzetben a híd felé haladó forgalomban jelentős zavar keletkezett, s ez a közlekedési vállalat 29 felszíni viszonylatában idézett elő menetkimaradást és útvonal-változtatást. A híd forgalmát érintően összesen 642 járat nem teljesült. A közút eltorlaszolása és a rendőri intézkedés kezdetének időpontja, vagyis kb. 9 óra között a hídi forgalomkorlátozás kb. 6 000 utast, 12 óráig közvetlenül összesen kb. 23 000 utast érintett. A megghiúsult utazásokkal -, melyeknek száma kb. 17 500-ra tehető - a közlekedési vállalat rt-t 278 000 forint +/- 15 % kár érte. A rendkívüli forgalmi helyzet egyéb kedvezőtlen hatásai kb. 400 000 - 800 000 forint kárt okoztak az rt-nek.

A terheltek cselekményének következtében a környékbeli - minden járműre vonatkozó - felszíni közlekedésben jelentős zavar keletkezett, mely a közlekedési vállalat által egész városban közlekedtetett járműveinek csak kisebb részét érintette.

A Btk. 260. § (1) bekezdése értelmében: aki a közérdekű üzem működését berendezésének, vezetékének megrongálásával, vagy más módon jelentősen megzavarja, büntetett követ el és 5 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A kerületi bíróság döntése jogi indokolása körében a terhelteknek a vádban felrótt cselekményét a Btk. 260. §-ában foglalt közérdekű üzem megzavarásának büntette törvényi tényállásával összevetve rögzítette, hogy a közlekedési vállalat közérdekű üzem, a terheltek pedig gépjárműveik hídon történő leállítással e közérdekű üzem rendeltetésszerű működését szándékegységben végbevitt cselekményükkel zavarták meg. Az elsőfokú bíróság az útlezárásnak a közlekedési vállalat járatait és utasait érintő következményeit csak a rendőrök helyszínre érkezéséig terjedő időszakot tekintve rótta fel a terhelteknek, és a 9 óráig terjedő időszakra vonatkozóan azt nem tekintette jelentős mértékűnek. Okfejtése szerint a rendőrség azonnali intézkedési kötelezettségének beálltától kezdődően a cselekmény következményeiért (vagyis a kialakult közlekedési helyzetért) a terheltek büntetőjogilag nem felelnek. Ezért - jogi álláspontja szerint - a terheltek cselekménye kísérleti szakban maradt.

Egyebekben a kerületi bíróság nem fogadta el azt a védelmi hivatkozást, amely szerint a terheltek csupán politikai sérelmeik orvoslása érdekében léptek fel és gyülekezési jogukkal éltek. Ezzel összefüggésben a bíróság nem látta alkalmazhatónak az Európai Bíróság által, a Brenner-autópályán tartott békés demonstrációval kapcsolatban kifejtetteket. Az EK Bíróság C-112/00. számú határozatában érintett esemény során a demonstrálók gyülekezési jogukat a jogszabályok keretei között, az osztrák hatóságokkal előre egyeztetett módon gyakorolták. Nem látta alkalmazandónak a védelem által felhívott, az Alkotmánybíróság 561/B/2002. számú AB határozatában kifejtetteket sem, miután e döntés az előre be nem jelentett gyülekezések jogi megítélésével, és nem a gyülekezési joggal összefüggésben elkövetett rendbontások, bűncselekmények megítélését érinti. A bíróság utalt egyébként arra, hogy a hatóságoknak történő bejelentés nélkül megszervezett vagy spontán kialakuló gyülekezéseknek csupán a gyűlésre okot adó eseménnyel időben közelálló demonstrációk tekinthetők, amikor a hatósági bejelentés és eljárás a politikai célokkal össze nem egyeztethető késedelemmel járhat, a terheltek időben távolabbi politikai céljai azonban jelen esetben a bejelentés elmulasztását sem tették jogszerűvé.

Ugyancsak a terheltek esetétől eltérőnek tekintette az Emberi Jogok Európai Bírósága által Bukta és társai kontra

Magyarország EJE. 2007.25691/04. számú ügyben hozott határozat alapjául szolgáló tényeket is.

I/B.

A Fővárosi Bíróság, mint másodfokú bíróság a 2008. év november hó 28. napján megtartott nyilvános ülésen meghozott 27.Bf.9094/2008/4. számú végzésében a kerületi bíróság ítéletét az I. rendű és a IV. rendű terheltek tekintetében helybenhagyta.

A kerületi bíróság ítéletének tényállását pontosította: rögzítette, hogy a terheltek által használt egyes gépkocsik cégek tulajdonában álltak. A gépkocsik közül a híd közepén először három gépjármű jelent meg, és később csatlakozott ezekhez másik három gépkocsi a forgalom elzárása érdekében.

A Fővárosi Bíróság az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával mindenben egyetértett. Osztotta a terheltek bűnösségére vont következtetést és a nekik felrótt cselekmény minősítésével összefüggő jogi érveket. Részletesen megokolt álláspontja szerint a terheltek magatartása megzavarta a közérdekű üzemnek minősülő közlekedési vállalat működését. Rögzítette, hogy ennek a terheltek tudatában voltak, politikai céljaik eléréséhez alkalmazták a főváros közlekedési csomópontjának súlyos forgalmi helyzetét előidéző jogellenes módszert. A másodfokú bíróság azzal is egyetértett, hogy a terheltek - az útvonalak eltorlaszolására kiválasztott helyet és legforgalmasabb reggeli időpontot figyelembe véve - tisztában voltak azzal, hogy cselekményük a közérdekű üzem működésében is jelentős mértékű zavart okoz. Jogi álláspontja szerint végül is a terhelteken kívül álló ok (a járművek késedelmes rendőri elszállítása) miatt mindez teljes volumenben ténylegesen nem az ő magatartásuk miatt következett be. Álláspontja szerint ezért a terheltek csupán a cselekmény kísérletét (Btk. 16. §) valósították meg.

A másodfokú bíróság értékelése körében vonta a védelemnek a Magyar Köztársaság Alkotmányára, egyes alkotmánybíróági határozatokra, az Emberi Jogok Európai Bíróságának egyes döntéseire történt - az elsőfokú eljárásban is felhozott - hivatkozásait és ezzel összefüggő érvelését, s a védelmi érveket érdemben értékelve fejtette ki a terheltek büntetőjogi felelősségét alátámasztó jogi okfejtését. Az elsőfokú bíróság jogi álláspontját erősítve kimutatta a védő által hivatkozottak és a jelen eljárásban elbírált ügy eltéréseit, elemezte a védelmi hivatkozások tévedéseit. Rögzítette, hogy a gyülekezési jog gyakorlása bűncselekményt nem valósíthat meg. (1989. évi III. törvény 2. § (3) bekezdése.

II/A.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen az I. rendű és a IV. rendű terheltek védőjük által terjesztettek elő felülvizsgálati indítványt.

A védő indítványa alapjául a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjára hivatkozott. Álláspontja szerint a terheltek bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor. Erre tekintettel védenői felmentését kérte.

Érvelése szerint a terheltek cselekménye "nem tényállásszerű". A közútról néhány ember fizikai erejével egyszerűen eltávolítható személyautók elhelyezése nem tekinthető a közérdekű üzem megzavarásának, ugyanakkor az üzem működésének "jelentős mértékű" megzavarása sem állapítható meg. Vitatta a védő a terheltek cselekményének társadalomra veszélyességét is. Hivatkozott a véleménynyilvánítás szabadságára és a békés gyülekezés jogára, mint alapvető alkotmányos és emberi jogokra. Felhívta az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló Római Egyezmény 11. cikkét, az Emberi Jogok Európai Bíróságának esetjogát és az Alkotmánybíróság 75/2008. (V.29.), 55/2001. (XI.29.), 561/B/2002. számú határozatát és az azokban kifejtett jogelveket. Kitért az Európai Bíróságnak a Brenner-autópályán történt környezetvédelmi demonstrációval kapcsolatos döntésére, valamint a Bukta és társai kontra Magyarország ügyben hozott döntésre. Hangsúlyozta, hogy a terheltek cselekménye egy spontán, be nem jelentett tüntetés volt, amelynek előzetes bejelentésére nem volt mód. Vélekedése szerint ebből következően büntetőjogi következmények sem alkalmazhatók velük szemben. Súlyosan tévesnek minősítette azt a jogi álláspontot, amely szerint nem minősíthető békés módon lezajló demonstrációnak az a gyülekezés, amely a Büntető törvénykönyvbe ütköző magatartást, vagyis bűncselekményt valósít meg. Kifejtette, hogy jogerős ítélet - a terheltekkel szemben alkalmazott büntetőjogi következmények miatt - az Alkotmányban biztosított gyülekezési jog aránytalan és szükségtelen korlátozását jelenti, és átlépi a büntetőjogi alkalmazásának alkotmányos korlátait.

II/B.

A Legfőbb Ügyészség BF.1821/2009. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt nem tartotta alaposnak, ezért a felülvizsgálati indítvánnyal támadott határozatok hatályában tartását indítványozta.

Az átiratban foglaltak szerint a terhelti magatartások tényállásszerűek, a híd átmenő forgalmának megbénítása a közérdekű üzem működésének jelentős mértékű megzavarásaként értékelendő. Az, hogy a rendőrök a gépkocsikat megjelenésükkel egy időben vagy rövid időn belül nem távolították el, az elkövetési magatartás tényállásszerűségét és a cselekmény befejezettségét nem érinti. Az ügyészi álláspont szerint a bekövetkezett eredményre figyelemmel a terheltek terhére nem kísérlet, hanem befejezett bűncselekmény elkövetése róható. Az ok-okozati kapcsolat meglétét ugyanis nem érinti, ha az okfolyamat megindítását követően az okozati láncon belül a büntetőjogilag értékelendő eredmény egy másik közreható ok megvalósulásával következik be. A legfőbb ügyészségi okfejtés szerint a terhelti magatartások nem esnek a felülvizsgálati indítványban felsorakoztatott nemzetközi bírósági döntések, alkotmánybírósági határozatok hatálya, illetve védelme alá, és nem sértették a Római Egyezményben foglaltakat sem. Összességében a terheltek bűnösségének megállapítása a büntető anyagi jog szabályainak megsértése nélkül történt, a terheltek cselekményének kísérletként történt téves minősítése nem eredményezte törvénysértő büntetés kiszabását. Az eljáró bíróságok abszolút eljárási szabálysértést sem valószínűsítettek meg. Mindezekre figyelemmel az alapügyben hozott jogerős határozat hatályban tartása indokolt.

A Legfelsőbb Bíróság nyilvános ülésén a felülvizsgálati indítványt előterjesztő védő, illetve a Legfőbb Ügyészség képviselője az írásban előterjesztettekkel azonos tartalommal szólalt fel. Álláspontjukat szóban is megindokolták.

Az I. rendű terhelt felszólalásában ugyancsak elítéltetését kifogásolta.

### III.

A Legfelsőbb Bíróság a védő által előterjesztett felülvizsgálati indítványt a Be. 420. § (1) bekezdése alapján, a Be. 425. §-a szerinti nyilvános ülésen bírálta el. A védő által felhívottaknak megfelelően vizsgálta, hogy a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja szerinti felülvizsgálati ok megállapítható-e. Eszerint a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak akkor van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével került sor.

Hivatalból vizsgálta a Be. 423. § (5) bekezdése értelmében azt, hogy a jogerős határozatot hozó bíróságok eljárásukban a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja szerinti - vagyis a Be. 373. §

(1) bekezdés I.b), c) pontjában, illetve II-IV. pontjában meghatározott - eljárási szabálysértést nem valósítottak-e meg. A Legfelsőbb Bíróság az elsőfokú bíróság és a másodfokú bíróság eljárásában egyetlen, a fentiekben megjelölt eljárási szabálysértést sem észlelt.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítélet anyagi jogi indokaival egyetértve megállapította, hogy a felülvizsgálati indítvánnyal érintett terheltek bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése nélkül került sor. Anyagi jogszabálysértés kizárólag a cselekmény minősítésekor történt. Mindez azonban nem eredményezett törvénysértő büntetés-kiszabást.

A Be. 423. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ezért a Legfelsőbb Bíróság a jogkérdések elemzése körében csak az ítéletben tényként rögzítetteket vehette figyelembe.

A védelem jogi érveinek egy része a Btk. 260. § (1) bekezdésében definiált közérdekű üzem működése megzavarásának büntette büntetőjogi értelmezése körébe, más része a gyülekezési jog értelmezési körébe esett.

A Legfelsőbb Bíróság a védelmi érvek tükrében mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy a terheltek elbírált magatartása a közérdekű üzem működése megzavarása büntettét - s annak befejezett vagy kísérleti stádiumát - megvalósította-e.

A védelem a cselekmény tényállásszerűségét vitatva az ítéleti tényállás lényeges megállapításait figyelmen kívül hagyta. A felülvizsgálati indítvány szerint a híd közepére állított, a teljes úttestet elzáró gépkocsik "könnyen elhárítható" akadályok voltak, ezért komoly zavart nem kelthettek. Tény azonban, hogy a gépkocsik elszállítása többszörös akadályba ütközött, a hídra torlódó forgalom, a hídon ácsorgó tömeg, tehát a kialakult objektív helyzet akadályozta a gyors és hatékony intézkedést. Az is nyilvánvaló, hogy a terheltek a gépkocsikkal történő útlezárás megszervezése során a úttorlasz ténylegesen bekövetkezett, viszonylag tartós rendbontó hatásával és nem a rendőrség gyors akadály-elhárításával számoltak, hiszen ezzel akciójuk értelmét veszítette volna. Nincs kétség tehát az útlezárást megvalósító terheltek szándékát illetően sem. Ez a szándék a híd jelentős reggeli forgalmának blokkolása során legfeljebb közvetve irányult a politikai célok elérésére, hiszen az úttorlaszolás önmagában nem hordozott és nem szolgáltat semmiféle politikai célt. A gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény 2. § (1)

bekezdés szerint "A gyülekezési jog gyakorlása keretében békés összejövetelek, felvonulások és tüntetések (továbbiakban együtt: rendezvény) tarthatók, amelyeken a résztvevők véleményüket szabadon kinyilváníthatják." A hídlezárás önmagában tehát a törvényi szabályozás értelmében nem volt gyülekezés, mindemellett kifejezetten olyan rendkívüli körülmények megteremtésére irányult, amelyek a későbbi gyülekezésnek hátteret és nyomatékot adhattak.

Ugyancsak ellentétes a megállapított tényállással az a védői hivatkozás, amely szerint az úttorlaszolás következtében a közforgalmú közlekedési vállalat működésében nem keletkezett jelentős zavar. Ennek kapcsán a Legfelsőbb Bíróság - az alapítéleti állásfoglalástól eltérően - a terheltek közreműködésével megszervezett útlezárás következményeként a közforgalmi közlekedési vállalat működésében beállt többórás zavart az elkövetők cselekményének egységes oki következményeként értékelte. Elvetette tehát azt az alapítéleti jogi megközelítést, amely szerint a terheltek büntetőjogi felelőssége csupán a helyszínen megjelenő rendőrök intézkedési kötelezettségének beálltaig bekövetkezett eseményekre terjedt ki. A bírói gyakorlatban elfogadott okozatossági elmélet szerint az elkövető a tilalmazott magatartással elindított ok-folyamatban megjelenő minden következményért felelős, az okozati láncolatban közrejátsszó külső tényezők (concausa) közrehatása nem mentesíti az ok-folyamatot elindítókat a következményekért való büntetőjogi felelősség alól. (A concausa jogi jelentőségének egységes bírói megítélésére lásd: EBH. 2006. 1387; BH.2006.310, BH.1997.511. számú jogeseteket). A büntetőjogi gyakorlatban általánosan elfogadott oksági felfogással ellentétes és téves tehát az első- és másodfokú határozatnak az a jogértelmezése, amely szerint a rendőrség helyszínen történt megjelenése után kialakult következményekért - az azonnali intézkedések elmulasztása, illetve késedelmessége miatt - a rendőrség tehető felelőssé. Megjegyzi a Legfelsőbb Bíróság, hogy a rendőrség helyszíni intézkedéseinek lehetőségeit és tényleges mozzanatait a perbeli bizonyítás nem tárta fel és az ítélet nem tartalmazza. Abból a körülményből, hogy az eljárás során tanúként meghallgatott, a gépkocsik mellé rendelt rendőrjárőrök miként ítélték meg a jogellenes helyzet központilag irányított felszámolásának lehetőségeit - a rendőri intézkedések elmulasztására vagy késedelmességének okára egyértelmű következtetést levonni nem is lehet.

Ténykérdés azonban, hogy a tiltott helyen megállított gépkocsik elszállításaig a közlekedési vállalat számos viszonylaton képtelen volt működtetni a közforgalmú közlekedést és a zavar csak a déli órák előtt hárult el. A terheltek együttes magatartása folytán a leállt vagy elterelt közforgalmú



közlekedési eszközök miatt a kialakult helyzet több tízezer ember közlekedését akadályozta, s ez ténybelileg és jogilag is a forgalom jelentős megzavarását jelentette. E körben ezért a Legfelsőbb Bíróság, az ítélet rendelkező részében foglaltakat nem érintve - tehát határozata indokolásában - rögzíti, hogy a jelentős zavar tényleges kiváltása folytán a cselekmény helyes minősítése nem a büntett kísérlete, hanem annak befejezett alakzata.

Mindemellett utal a Legfelsőbb Bíróság arra a védelmi jogi érvre is, amely szerint a terheltek cselekménye a közlekedési vállalat egészét tekintve, annak csupán kisebb részét érintette, ezért az üzem - mint egész - működésének megzavarásáról szó sem lehet. A Legfelsőbb Bíróság e körben teljeskörűen egyetértett a másodfokú határozat jogi érvekkel alátámasztott elemzésével, indokainak megismétlésétől ezért eltekint.

A védelem kétségbe vonta, hogy a terheltek elbírált magatartása a társadalomra veszélyesség, illetve a jogellenesség ismervét magában hordaná, ám e körben olyan érvet, amely mindezt alátámasztaná, nem hozott fel. Ide tartozónak vélhetők természetesen a gyülekezési jog értelmezése kapcsán felhozott védői érvek, ám ezek nincsenek semmiféle büntetőjogi kapcsolatban a közforgalmú közlekedési üzem működése megzavarása büntetnének jogellenességével, ekként sem a jogellenesség, sem a társadalomra veszélyesség hiányát nem alapozzák meg.

Rátérve most már a terhelteknek felrótt bűncselekmény és a gyülekezési jog összefüggéseire, a Legfelsőbb Bíróság előjáróban leszögezi, hogy a felülvizsgált ítélet tényállása - összhangban a gyülekezési jog 1989. évi III. törvény 2. § (1) bekezdésében meghatározott tartalmával - szigorúan csak a terheltek közreműködésével létrehozott útlezárás tényeit és következményeit rögzíti, emellett pedig tartalmazza, hogy mindennek politikai célja volt. A védelem e politikai célhoz kapcsolódó - ám az ítéleti tényállásban nem érintett - tüntetésre utalva hangsúlyozta, hogy az útlezárás az alkotmányos alapjogként védett gyülekezési jog oltalma alatt áll, a gyülekezési jog büntetőjogi eszközökkel való korlátozása pedig alkotmányellenes, ellentétes az Alkotmánybíróság több határozatának jogértelmezésével és több, konkrétan hivatkozott nemzetközi jogi döntéssel.

A Legfelsőbb Bíróság e körben a másodfokú végzés részletes alapossággal kifejtett jogi álláspontjával mindenben egyetértett.

Az 1989. évi III. törvény 2. §-a szerint a gyülekezési jog békés rendezvényre - a törvény szövege szerint összejövetelekre, felvonulásokra és tüntetésekre - vonatkozik, s nem állnak alkotmányos oltalom alatt a politikai célú rendezvényekhez kapcsolódó, mások jogait, szabadságát - például az alkotmányosan ugyancsak védett mozgási szabadságot - sértő bűncselekmények. "A gyülekezési jog gyakorlása nem valósíthat meg bűncselekményt." (1989. évi III. törvény 3. § (3) bekezdés).

Az előzőekből kitűnően a Legfelsőbb Bíróság egyetértett a felülvizsgálati indítvánnyal támadott ítéletek jogi értékelésével, osztotta azt az álláspontot, amely szerint a híd forgalmának lezárásával megvalósult a Btk. 260. § (1) bekezdésében meghatározott bűntett. A gyülekezési jog gyakorlása pedig bűncselekmény elkövetésére nem ad felhatalmazást. A gyülekezési jog alkotmányos tartalma összhangban áll a büntetőjogi szabályozással: valamely bűncselekmény elkövetőjének büntethetősége csak a büntetőjogon belüli jogintézményekkel korlátozható, zárható ki vagy szüntethető meg (lásd büntethetőséget kizáró vagy megszüntető okok). A jogállamiság alkotmányos elvével állna ellentétben, ezért nincs olyan, a büntetőjogon kívül eső érdek vagy jogosultság, amely a Btk-ban meghatározott törvényi tényállás megvalósítása, tehát bűncselekmény elkövetése esetén a büntetőjogi felelősséget kizárná.

A gyülekezési jogra hivatkozással tehát nem zárhatók ki és nem korlátozhatók a büntetőjogi szabályok, a gyülekezési jog gyakorlása nem ad felmentést a büntetőjogi korlátok betartása alól. Nem áll ellentétben ezzel az okfejtéssel a védelem által hivatkozott egyetlen döntés sem:

- A Brenner-autópályán szervezett környezetvédelmi tüntetés során bűncselekmény nem valósult meg: a szervezők előzetes engedély birtokában, hatósági segédlettel és forgalomeltereléssel bonyolították le a tüntetést (EK Bíróság C-112/00.). Az ítélet indokolása szerint: "a demonstrálók a véleménynyilvánításhoz és gyülekezéshez való jogukat... a jogszabályok keretei között gyakorolták. Figyelmet fordítottak arra, hogy a határ mindkét oldalán időben tájékoztassák az érintett úthasználókat... és lehetővé tették az osztrák hatóságok számára, hogy megfelelőképpen adjanak tájékoztatást, másfelől megtegyék azokat a kísérő intézkedéseket, amelyekkel amennyire lehet, korlátozzák a közúti közlekedés megzavarását, például alternatív útvonalak kijelölésével." Az idézetből kitűnően, a Brenner-útvonal lezárása előtt a tüntetés bejelentése nyomán az osztrák hatóságok intézkedésekkel biztosították az

elterelt forgalmat, ekként magát a tüntetés megtarthatóságát is.

- Nem kapcsolható a jelen ügghöz a védelem által felhívott Bukta és társa kontra Magyarország ügyben hozott európai emberjogi bírósági ítélet (EJEB 2007.25691/04.) sem, amely részletesen rögzíti, hogy amennyiben a tüntetést olyan ok váltja ki, amelyet a résztvevők előre nem tudhattak, a hatósági bejelentés hiánya miatt a spontán tüntetés jogellenesként nem kezelhető. Jelen ügyben azonban a terhelteknek felrótt bűncselekmény nem az előzetes bejelentés hiányában megtartott tüntetés, hanem a közérdekű közlekedési üzem működésének jelentős megzavarása volt. A hivatkozott határozat hangsúlyozza (36. pont):

"A bíróság véleménye szerint speciális körülmények között, amikor valamely politikai esemény demonstráció formáját öltő közvetlen válaszlépést tehet indokolttá, a politikai eseményt követő békés demonstráció feloszlatása pusztán a szükséges előzetes bejelentés hiánya miatt, ha a résztvevők semmilyen jogellenes magatartást nem tanúsítanak, a békés célú gyülekezés szabadságának aránytalan korlátozását jelenti." Mindebből következően a jogellenes magatartás - különösen tehát valamely büntett megvalósítása - nem lehet kísérője a békés demonstrációnak.

A védői hivatkozásokkal szemben több alkotmánybírósági határozat értelmezi a gyülekezési jog tartalmát és korlátait, a 75/2008. (V.29.) AB határozat pedig konkrétan értelmezi a gyülekezési jog, a közlekedés biztonságához való jog és a mozgás szabadságához fűződő jogok korrelációját. E körben hangsúlyt helyez arra, hogy a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások alapvető jogainak aránytalan korlátozásával, jogszabályi követelmény a gyülekezési jog békés gyakorlása, és kizárt a gyülekezési jog érvényesítése kapcsán bűncselekmények elkövetése. A gyülekezési jog gyakorlása csupán az alkotmányosan meghatározott törvényi keretek között valósítható meg, így a gyülekezéshez való alkotmányos jogosultság a politikai célú rendezvényhez kapcsolódóan megvalósított bűncselekmény miatt történő büntetőjogi felelősségre vonás alól felmentést nem ad.

A védelem a terheltek büntetőjogi felelősségét a gyülekezési jog egyes kiemelt elemeihez kapcsolva is vitatta. Érvelt a gyülekezés békés jellege mellett és utalt arra, hogy a jog az előzetes bejelentés nélkül megtartott politikai rendezvényeket is védi.

A Legfelsőbb Bíróság e felvetéseket irrelevánsnak találta. A perben kizárólag a tüntetést megelőző, a büntetőjog tételes szabályába ütköző magatartás, tehát a terhelteknek felrótt bűncselekmény képezte a vizsgálódás tárgyát, a bűncselekmény megállapítását pedig sem az előzetes bejelentés megtétele vagy hiánya, sem a későbbi tüntetés egyébként békés vagy békétlen jellege nem befolyásolja.

Minderre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a védelmi érveléssel szemben anyagi jogsértést nem állapított meg. Határozatának indokolásában rögzítette, hogy a terheltek a nekik felrótt cselekmény befejezett alakját valósították meg, a közforgalmi közlekedési üzem működésének jelentős megzavarása magatartásukkal okozati összefüggésben állt.

A kifejtettek alapján a felülvizsgálati indítvánnyal támadott határozatokat a Be. 426. §-ában foglaltaknak megfelelően hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja zárja ki. A Be. 418. § (3) bekezdése alapján minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt. A Be. 421. §-ának (3) bekezdése rögzíti, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Legfelsőbb Bíróság mellőzheti.

Budapest, 2009. év december hó 3. napján

Dr. Schäfer Annamária s.k. a tanács elnöke, Dr. Kiss Sándor s.k. előadó bíró, Dr. Csere Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bírószági ügyintéző  
Kné